

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. De causa per quam producitur virtus Theologica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

De Causis Virtutum Theologicarum: 533

SECTIO III.

*Verum Virtutes Theologicae ita sint essentialiter
Virtutes ut earum actus non possint
vnuquam esse mali.*

Hæc controuersia licet difficillima dirimi tamen non difficile potest ex his qui disputata sunt de moralitate actuum humanorum : statuebam enim ibi omnino implicare vt idem actus supernaturalis, qui ex obiecto est bonus intrinsecè, sit extrinsecè malus ex fine ad quem dirigi potest ab operante : quo posito sequitur omnino implicare vt habitus supernaturalis sit vnuquam malus vel extrinsecè vel intrinsecè. Vnde tota hæc quæstio manere videtur soluta.

QVÆSTIO III.

De Causis Virtutum Theologicarum.

Non alias hoc loco causas virtutum istarum considero quam efficientes, finalis enim sine dubio est Deus & beatitudo, subiectiua intellectus est & voluntas, formalis hæcenus exposita est. Circa causam efficientem tria sunt difficilia, per quam causam primò producantur, per quam augeantur intensiù, per quam destruantur.

SECTIO I.

*De Causa per quam producit Virtus
Theologica.*

Non est dubium quin Virtutes Theologicae aliquo modo & primò producantur & augeantur etiam per actus, nam habitus Fidei & primò producit & augeatur per actum Fidei. Deinde non est etiam dubium, quin habitus infusi quando primò producantur cum gratia, meritoriè solum producantur per actum quo producit ipsa gratia, quia gratia ipsa non nisi meritoriè producit. Difficultas itaque tantum est, vtrum quando vnus habitus producat per actum sibi proportionatum physice producat ab illo actu, an verò solus Deus physice illum producat, actus autem moraliter tantum & meritoriè.

Ratio verò dubitandi est quia primò, non maior inuenitur proportio inter habitum naturalem & actum naturalem, quam inter habitum supernaturalem & actum supernaturalem, sed actus naturalis producit physice habitum naturalem, ergo habitus supernaturalis physice producit per actum naturalem.

Secunda. Secundò, tota ratio quæ probat habitus istos moraliter solum produci per actus, est quia, isti habitus sunt potentia, illa ratio nulla est, probaret enim quod ne moraliter quidem producerent, nullus enim est actus qui non præsupponat potentiam, sed actus non potest producere moraliter id quod præsupponit, ergo actus ne moraliter quidem producat habitum.

Tertia. Tertiò, habitus non est potentia respectu illius actus à quo producit, ergo ille actus potest physice producere habitum.

Affertio prima. Dicendum tamen est probabilius omnino esse quod habitus infusi Theologici & morales producantur solum moraliter ac meritoriè per actus, physice autem à solo Deo. Ita docent Theologi communissimè cum S. Thoma, 1. 2. quæst. 51. art. 4. Vasque disp. 74. Suarez lib. 8. de gratia cap. 4. de Lugo disp. 16. de fide sectione quarta. Coninck disputat. 7. dubio 3.

adeò vt contrariam sententiam aliqui damnent erroris & temeritatis.

Primò enim ex Tridentino sess. 6. cap. 7. aperte colligitur, dicit enim quod charitas in cordibus diffunditur eorum qui iustificantur, & quod homo accipit infusa hæc omnia Fidem, Spem, Charitatem, ergo ex Tridentino constat istas virtutes non primò produci per actus physice operantes, sed non est maior ratio cur habitus physice augeatur per actus qui præcedunt augmentum, quam physice producat per actus qui præcedunt primam productionem : ergo si habitus isti primò producantur moraliter per actus, augeantur etiam per illos moraliter.

Deinde habitus vnus virtutis non producit physice neque augeatur nisi per id quod potest producere & augere simul habitus omnium virtutum, & gratiam sanctificantem, nam quoties augeatur habitus supernaturalis augeatur etiam gratia, & habitus omnium virtutum, sed nullus est actus virtutis qui possit physice producere habitus omnium virtutum, actus enim Fidei non potest physice producere habitum Spei aut temperantiæ, ergo actus non producit physice habitum. Imò certum est quod habitus iustitiæ v.gr. crebrius augeatur per actus aliarum virtutum quam per actus iustitiæ, nam crebrius eliciuntur actus omnium Virtutum simul sumptarum, quam actus solius iustitiæ, iustus enim vno die si eliciat centum actus virtutum, semel autem aut iterum eliciat actus iustitiæ.

Præterea si habitus isti producerentur physice per actus esset necesse vt etiam quoties homo est incapax meriti & caret gratia isti omnes actus producerent gratiam, nam peccator v.gr. sæpè multos elicit actus iustitiæ vel temperantiæ supernaturalis, & tamen certum est, quod tunc actus temperantiæ non producant habitum temperantiæ in homine peccatore, quia illi habitus non producantur vnuquam sine gratia, ergo signum est istos habitus produci meritoriè per actus non autem physice quod autem in peccatore augeatur habitus fidei sit ex indulgentia Dei, non augeatur autem connaturaliter.

Denique probabilis etiam ratio affertur, quia isti habitus non dant facilitatem potentia, sed sunt complementa intrinseca potentia productiua actuum, vnde argumentor : actus supernaturalis non potest physice producere, id quod præsupponitur existere debere prius quam sit actus connaturaliter, sed actus supernaturalis antequam connaturaliter, existat præsupponit potentiam intrinsecè completam, ergo non potest producere physice potentiam vel illius complementum intrinsecum quod est habitus.

Dices, id valere tantum pro prima productione habitus non autem pro eius incremento, nam antequam augeatur habitus completa est potentia. Sed contra, sicut primus gradus intensiōis habitus complet potentiam ad producendum actum remissum, ita intensio ipsius habitus complet potentiam ad complendum actum intensum, ergo intensio habitus aequè habet rationem potentia ac prima productio habitus.

Ad primam Respondeo magnum esse discrimen inter habitus supernaturales, & acquisitos nam acquisiti etiam primò producantur per actus, & non habent vllō modo rationem potentia, sed tantum facilitant potentias, quas supponunt esse completas : Virtutes autem supernaturales (vt dixi) non primò producantur per actus, sed à Deo infunduntur, & sunt complementa potentiarum quas non facilitant.

Ad secundam Respondeo quod causa moralis non debet

Probat.

Instantia.

Solutio
primæ
dubitationis.

Secundæ.

XX x 3

debet eodem modo existere, antequam existat effectus quo causa physica debet existere: nam propter merita Christi futura potuit dari præmium. Itaque quamvis certum sit, quod actus supernaturalis non potest etiam moraliter producere suam causam ut sæpè dixi, potest tamen moraliter producere complementum suæ causæ, plura enim exiguntur ad causandum physicè, quàm ad causandum moraliter. Propter hoc tamen argumentum fateor ultimam hanc probationem quæ satis vulgò afferri solet videri posse minus efficacem, sed aliæ sufficienter probant quod asserui.

Tertia. Ad tertiam Respondeo habitum supernaturalem esse complementum potentiae respectu omnium actuum qui producuntur connaturaliter: unde cum actus non producat physicè primum gradum habitus, sequitur quod reliqui actus producant etiam tantum moraliter habitum; sicut enim primus actus se habet ad primum habitum, sic secundus actus ad augmentum habitus, sed hæc omnia ut vides impugnant duntaxat rationem illam ultimam, quæ non est admodum efficax (ut dixi) sed tantum probabilis.

SECTIO II.

De Causis per quas intenduntur Virtutes Theologicae.

Securus
quæstionis

HÆC est controuersia inter Scholasticos celebratissima, quam ex tractatu de gratia, & de merito huc distuli, quia cum certum sit gratiam & habitum intensiue augeri per actus illos qui sunt intensiores habitu iam acquisito, v. gr. quod iustus habens gratiam ut duo, si eliciat actum ut sex acquirit nouum aliquem gradum gratiæ: dubitatur autem magnopere; vtrum gratia & habitus augeantur per illos etiam actus qui sunt remissiores gratia & charitate habituali quæ prius acquisita erat v. g. vtrum per actum charitatis ut vnum, augeatur gratia quæ iam habebat septem gradus.

Negatiuam partem sequuntur Thomistæ omnes cum S. Thoma 1.2. quæst. 114. art. 8. sed in modo tamen explicandi sunt valde diuersi.

Primo enim Bannes 2.2. quæst. 24. art. 2. absolute negat gratiam, & habitum, & gloriam augeri per actus vel æquales vel remissiores gratia prius acquisita, vult enim tantum quod eadem gratia prius existens incipit dari nouo titulo.

Secundo Conradus dicit gratiam non augeri quidem per actum remissum, tunc quando actus remissus elicitur, sed postea si homo adhuc viator se per actum intensiorem disposuerit.

Tertiò Caietanus & Aluarez volunt gratiam illam in hora mortis dari vel in introitu ad gloriam.

Prima ratio
dubitan-
di.

Ratio autem dubitandi primo est, illa quam magnopere virget Bannes: si gratia & habitus Virtutum intenduntur per actus remissiores & æquales gratiæ præexistenti, sequitur quod augentur etiam per continuationem ipsorum actuum, consequens est absurdum, quod sic probat, quia si continuatio actus augeat intensiue habitum, sequitur quod in singulis instantibus horæ v. gr. quæ durat actus, tantum augeri habitum, quantum producit in primo instanti quo actus existit, tantus enim est valor eius moralis in secundo & tertio instanti quantus est in primo, sed certum est quod in primo produciatur pars aliqua determinata & diuisibilis, & aliquota tum gratiæ, tum habitus, ergo in singulis etiam instantibus dabitur pars determinata & aliquota: cum autem instantia illa sint infinita, sequitur produci partes determinatas & aliquotas infinitas, atque adeo per

quemlibet actum acquireretur augmentum gratiæ & habituum categorematicè infinitum.

Secundo, si per actus quoslibet remissiores vel æquales habitus augeantur & gratia, sequitur omnino quod per quemlibet actum tot obtinemus gradus gratiæ ac habituum, quot sunt gradus in actu quem eliciamus, cum in eo nulla sit pars quæ non augeat habitum, consequens illud falsum est, quia sic per actum temperantiæ ut sex æquè mereremur sex gradus gratiæ, ac per actum charitatis ut sex, sicque virtus perfectior non esset magis meritoria quàm virtus imperfectior.

Tertiò, etiam habitus acquisiti non intenduntur per actus æquales aut remissiores habitu iam acquisito, alioqui daretur actio à proportionem minoris inæqualitatis, sed idem dicendum est de habitibus infusis qui producuntur meritoriè per actus secundum eandem proportionem, quæ producerentur physicè, ergo habitus supernaturales non intenduntur per actus remissiores, aut æquales.

Dicendum tamen est gratiam cum omnibus habitibus Virtutum, intensiue augeri per quemlibet actum remissiorem æqualem & per continuationem totam eiusdem actus. Ita tenent & fusè probant Victoria, Vega, Lorca, Maior, Almainus, Sorus, alique citati à Suare lib. 9. de gratia cap. 3. & 4. lib. 12. cap. 21. Valque prima secunda disputat. 54. & disputat. 220. capite quinto.

Primum autem fundamentum sit autoritas Concilij Tridentini sess. 6. cap. 10. & can. 24. & 26. vbi dicitur quod iusti per opera bona crescunt in gratia & virtutibus, sed actus remissiores & æquales sunt opera verè bona, dicit enim Concilium quod sic iustificati & amici Dei facti, euntes de virtute in virtutem renouantur de die in diem, per obseruationem Mandatorum Dei & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Dei gratiam accepta, cooperante bonis operibus Fide, crescunt atque magis iustificantur, sicut scriptum est: *Qui iustus est iustificetur adhuc*; & iterum *Ne verearis usque ad mortem iustificari*, vbi omnino patet quod Concilium docet nos per opera quælibet bona iustificari & crescere in sanctitate, propositio enim indefinita æquiualeat vniuersali: nam v. gr. cum dicitur à Concilio quod contritio formata Charitate, iustificat hominem, idem est ac si dicat omnis contritio charitate formata iustificat hominem.

Præterea idem enuncitur ex cap. 16. & can. 32. vbi Concilium condiciones meriti enumerans, duas illas esse asserit, ut bona opera hominis iusti mercedem in cælo accipiant, ut in Deo sint facta, & ut in gratia decesserint, sed opera remissiora verè in Deo sunt facta, id est in statu gratiæ, & ut suppono iustus decedit in gratia, ergo iustus mercedem ex operibus illis accepturus est. Imò addit ibi Concilium quod *Operibus in gratia factis nihil deest ad meritum*, ergo non requiritur ut sint intensiora quàm habitus gratiæ iam acquisiti. Denique refert ibi Concilium plurima testimonia scripturarum in quibus dicitur minima opera mercedem esse habitura, v. gr. calix aquæ frigidæ dicitur non cariturus esse mercede sua. *Momentaneum & leue tribulationis nostra, operatur æternum gloria pondus.*

Secundum fundamentum est multiplex etiam autoritas scripturarum quas Concilium ibidem affert, loquuntur enim de singulis bonis operibus indefinitè 1. ad Corynth. 3. *Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum laborem suum: si cuius opus manserit mercedem accipiet*, id est si nullus in tali opere nouus fuerit; habebit præmium 2. ad Corynth. 9. *Qui parce seminat parce & metet*, & sanè apud sanct. Mattheum & Lucam, illi qui acceptis talentis duobus fecerunt alia,

Secunda

Tertia

Conclusio

Primum
fundamen-
tum.

Conditio-
nes meriti.

Secundum
fundamen-
tum.